

Ηλιούγεννα – Το αρχαίο Ελληνικό έθιμο των Χριστουγέννων ...

Τα Χριστούγεννα γιορτάζουμε όπως είναι γνωστό την ανάμνηση της γέννησης του Ιησού Χριστού δηλαδή, αποτελούν την μεγαλύτερη γιορτή του Χριστιανισμού, αποτελώντας ημέρες χαράς για όλο τον χριστιανικό κόσμο. Βέβαια στις μέρες μας υπάρχει και η «οικονομική εκμετάλλευση», η εμπορευματοποίηση της γιορτής αυτής.

Αναλύοντας την ιστορικότητα της γιορτής αυτής ανακαλύπτουμε ενδιαφέροντα στοιχεία που αφορούν την ημερομηνία της γιορτής και συσχετισμούς με αντίστοιχες στον αρχαίο κόσμο.

Ερευνώντας την ακριβή ημερομηνία γέννησης του Ιησού ανακαλύπτουμε ότι αφενός στην καινή Διαθήκη δεν γίνεται αναφορά για τη γιορτή των Χριστουγέννων και αφετέρου ότι κανείς από τους Αποστόλους δεν τήρησε την 25η Δεκεμβρίου ως γενέθλια ημέρα του. Στην πραγματικότητα δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς γεννήθηκε ο Ιησούς Χριστός, (υπολογίζεται πως γεννήθηκε μεταξύ του 6 – 2 π. Χ.)

Υπάρχουν στοιχεία που ενισχύουν τη θεωρία ότι γεννήθηκε φθινόπωρο, πιο συγκεκριμένα στο εδάφιο από το ευαγγέλιο του Λουκά διαβάζουμε:

«Οι ποιμένες ήσαν κατά το αυτό μέρος διανυκτερεύοντες εν τοις αγροίς, και φυλάττοντες φύλακας της νυκτός επί το ποίμνιον αυτών» (2: 8). Η φράση αυτή έρχεται σε αντίθεση με τις πρακτικές των βοσκών καθώς τον χειμώνα λόγω του ψύχους οι ποιμένες δεν διανυκτερεύουν στους αγρούς. Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η γέννηση του Ιησού δεν έγινε το Δεκέμβριο, αλλά το φθινόπωρο, εφόσον τα κοπάδια δεν ήταν στις στάνες.

Γνωρίζουμε επίσης ότι η γέννηση συνέπεσε, με την απογραφή, που συνήθως γινόταν μετά την συγκομιδή, κατά τις αρχές Οκτωβρίου. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης επίσης συσχετίζει την γέννηση του Ιησού Χριστού με την εορτή της «Σκηνοπηγίας», η οποία γινόταν τον Οκτώβρη.

Στην πραγματικότητα η ημερομηνία γέννησης του Χριστού κατέληξε να είναι το χειμώνα γιατί αυτή η συγκεκριμένη ημερομηνία ταυτιζόταν με τις αρχαίες εορτές του Χειμερινού Ηλιοστασίου και την «Επιστροφή» του Ηλίου. Άλλωστε ο Χριστός ήταν ο «ήλιος», ο « δίδων ζωή στον κόσμο»

Οι αρχαίοι Έλληνες κατά την χειμερινή τροπή του ήλιου γιόρταζαν την γέννηση του Διονύσου. Ο Διόνυσος αποκαλούνταν «σωτήρ» και θείο «βρέφος», το οποίο γεννήθηκε από την παρθένο Σέμελη. Ήταν ο καλός «Ποιμήν», του οποίου οι ιερείς κρατούν την ποιμενική ράβδο, όπως συνέβαινε και με τον Όσιρη. Τον χειμώνα θρηνούσαν το σκοτωμό του Διονύσου από τους Τιτάνες, αλλά στις 30 Δεκεμβρίου εόρταζαν την αναγέννησή του.

Οι γυναίκες-ιέρειες ανέβαιναν στην κορυφή του ιερού βουνού και κρατώντας ένα νεογέννητο βρέφος φώναζαν «ο Διόνυσος ξαναγεννήθηκε. Ο Διόνυσος ζει», ενώ σε επιγραφή αφιερωμένη στον Διόνυσο αναγράφεται: «Εγώ είμαι που σε προστατεύω και σε οδηγώ, εγώ είμαι το ‘Άλφα και το Ωμέγα».

Γενικώς αρκετοί αρχαίοι λαοί αναπαριστούσαν την κίνηση του ήλιου με την ζωή ενός ανθρώπου που γεννιόταν κατά την χειμερινή τροπή του ήλιου, και πέθαινε ή ανασταίνονταν τον Μάρτιο την ημέρα της Εαρινής Ισημερίας, συμβολίζοντας με αυτόν τον τρόπο την αναγέννηση του φυτικού βασιλείου μέσα από την μήτρα της Γης.

Το χειμερινό ηλιοστάσιο, 22-25 Δεκεμβρίου σημαίνει την αρχή του χειμώνα, και ο ήλιος αρχίζει βαθμιαία να αυξάνει την ημέρα μέχρι να εξισωθεί με την νύχτα, κατά την Ισημερία τον Μάρτιο. Τότε ο ήλιος – καλό νικά το σκοτάδι, και έρχεται η άνοιξη,

η εποχή της αναγέννησης για την φύση. Ακόμα δε, και οι Αιγύπτιοι στις 25 Δεκεμβρίου εόρταζαν την γέννηση του θεού-ήλιου Όσιρη.

Επίσης χαρακτηριστικά θα μπορούσαμε να αναφερθούμε και στη Σταύρωση του Χριστού και την ανάστασή του, όπως την αναφέρει ο Ιουστίνος μάρτυρας 165 μ.Χ. γράφει στη 2η απολογία του για τον Ιησού «...σταυρώθηκε, πριν το Σάββατο, που ήταν η μέρα «ΚΡΟΝΟΥ» και την επόμενη ημέρα που ήταν η μέρα του (θεού) «ΗΛΙΟΥ» και η οποία μετονομάστηκε σε ΚΥΡΙΑΚΗ, αναστήθηκε και εμφανίστηκε στους μαθητές Του...».

Αξίζει ακόμα να επισημάνουμε πολλές από τις παραδόσεις των ημερών μας έχουν τις ρίζες πολύ παλιά.

Χαρακτηριστικά τα κάλαντα θα δούμε ανατρέχοντας πίσω στο χρόνο, ότι κρύβεται ένα πανάρχαιο ελληνικό έθιμο με το όνομα Ειρεσιώνη, που αναφέρεται ήδη από τον Όμηρο, ο οποίος όταν ήταν στη Σάμο επινόησε διάφορα τραγούδια και με μια ομάδα παιδιών τα τραγουδούσαν στα σπίτια των πλουσίων ευχόμενοι πλούτο, χαρά και ειρήνη. Συμβόλιζε την ευφορία και γονιμότητα της γης και εορτάζονταν δυο φορές το χρόνο, μια την άνοιξη με σκοπό την παράκληση των ανθρώπων προς τους θεούς κυρίως του Απόλλωνος-ήλιου και των Ωρών για προστασία της σποράς και μια το φθινόπωρο, για να τους ευχαριστήσουν για την συγκομιδή των καρπών. Ταυτόχρονα με τις ευχαριστίες προς τους θεούς, έδιναν ευχές και στους συνανθρώπους.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΤΑΤΙΑΝΗ